

Innspill fra Elverum Vekst AS:

Først og fremst vil jeg gjerne takke for at vi er invitert til å komme med innspill. Dette er et viktig tema for Elverum, og vi er glade for at regjeringen og departementet setter distriktsutvikling på dagsorden.

Jeg er altså Odd-Erling Lange fra Elverum Vekst. Våre innspill i dag bygger på tett kontakt med både næringslivet, frivillige lag og foreninger og innbyggere i Elverum.

Vi er enige i at - gjennom et levende og attraktivt Elverum kan vi være et kraftsenter for hele regionen. For å lykkes med det, er det viktig at det legges til rette for bredde i både utdanningstilbud, jobber og tjenester.

Elverum står i store utfordringer om dagen. Den viktigste for oss, og det som opptar næringslivet mest, er sentraliseringsgrepet med å samle sykehusfunksjonene i Innlandet. Jeg kommer ikke utenom å måtte si at det er paradoks at vi skal diskutere hvordan gjøre Elverum til et kraftsenter for regionen, mens det samtidig ligger et forslag på bordet om å legge ned over 1000 statlige arbeidsplasser i byen vår. Skjer det - er det helt andre virkemidler enn det vi snakker om i dag som må til for å redde hele Østerdalen.

Infrastruktur pekes på i flere utredninger som helt sentralt for å lykkes med utvikling i distriktene. Derfor er det også oppsiktsvekkende at Elverum og vår region nok engang ikke blir prioritert i NTP. Vi er sjelden i et møte med næringslivet uten at Godspakke Innlandet med ny tilsving, elektrifisering av Røros- og Solørbanen og styrking av kollektivtransporten både internt i egen region og nord-sør er et tema. Hvis man mener alvor med å utvikle distriktene og legge til rette for vekst og utvikling må man prioritere deretter. Godspakke Innlandet er avgjørende for å styrke skognæringen og for å sikre bedre logistikk inn og ut av vår region. Kollektivtransport er også noe av det som både ungdom og næringslivet trekker fram som viktig - for at de skal velge Elverum i framtida. Ønsker man å styrke Elverum og Østerdalen er det viktig at vi blir prioritert.

Urbane kvaliteter er også noe av det som kan bidra til at Elverum blir et kraftsenter. Kommunen bidrar med gode planer, men det er få muligheter for investeringer i vår region. Her bør man styrke muligheten for stedsutviklingsmidler. En av utfordringen med dagens virkemidler er at de ofte er prosjektbasert og krever egenkapital fra kommunene. For kommuner som Elverum som har en krevende kommuneøkonomi er det nærmest umulig å bruke midler på utvikling som gir vekst - når det knapt er midler til lovpålagte oppgaver. Her bør staten bidra.

Elverum har sterke kompetansemiljøer innen beredskap, jord -og skogbruk, helse- og legemiddelproduksjon og industri. Her mener vi at det er mulig å bygge videre på denne kompetanse med å sikre utvikling av norsk legemiddelproduksjon. Konkret kan regjeringen bidra ved å inngå beredskapsavtale med Curida og andre norske produsenter. Det kan ikke ende med utredninger, det må konkret handling og bestilling fra de selskapene vi har.

Vi mener også at det er mulig bidra til at det sikres flere statlige arbeidsplasser innenfor både jord- og skogbruk – og beredskap. Dette kan igjen styrke mulighetene for privat næringsutvikling innenfor disse områdene. En sterkere satsing på utvikling av klynger og nettverk i regionssentrene vil bidra til vekst også utenfor Elverum.

Det er ingen tvil om at utflytting av statlige arbeidsplasser også vil bidra til å styrke småbyene, og bidra til at attraktive kompetansesarbeidsplasser er en mulighet også i Elverum. Pandemien har vist at det er fullt mulig å desentralisere enheter i statlige virksomheter og tilby flere fleksible arbeidsplasser med valgfritt bosted.

Virkemidler som treffer bedre for å utvikle ressursene innen grønn bioøkonomi er avgjørende for vårt distrikt. Satsingen på Forestia ligger utenfor Elverum som by, men er viktig for hele regionen. De tar nå grep for å sikre sirkulære og bærekraftige løsninger og produkter, mens virkemiddelapparatet ikke har muskler til å bidra med å redusere risiko.

For Elverum sin del så ligger vi også midt i ett landskap der kommunene rundt oss har redusert arbeidsgiveravgift. Det er positivt, men vi tror at å utvide ordningen til å også gjelde Elverum vil bidra til at det skapes flere private arbeidsplasser i hele distriktet og gi større muligheter for å tiltrekke seg kompetanse.

Offentlige anskaffelser bør deles opp slik at regionale aktører får levere regionalt, i den grad det passer. Det gjelder spesielt anleggsprosjekter og rammeavtaler på varer og tjenester. Dette vil bidra til lokal verdiskaping, mindre transport, og mer og bedre samhandling lokalt, som igjen kan skape positive effekter lokalt. Konkurranser for rammeavtaler kan i stor grad utformes som i dag, men slik at det skal inngås flere kontrakter med geografisk avgrensning. For investeringsprosjekter i bygg og anlegg bør hovedregelen være at kontrakter skal deles opp slik at regionale aktører har anledning til å være tilbydere.

I NOUen «Det handler om Norge» pekes det også på prøveordninger med gratis SFO og barnehage. Det er også tiltak som bør kunne prøves ut i småbyene. Vi har tro på at det vil kunne gjøre det mer attraktivt å for unge etablere å bosette seg i vår region, og ikke minst bidra til at det blir mer attraktivt å etablere flere private virksomheter fordi det er tilgang på kompetent arbeidskraft.

Fem minutter er kort til å belyse hva vi mener vil gi effekt, men oppsummert fra oss er det særlig tre punkter som vektlegges:

1. Elverum og Østerdalen må prioriteres i NTP. Det må legges vekt på infrastruktur på bane, og på bedre tilrettelegging av kollektivtrafikk.
2. Vi ønsker at det sees på arbeidsgiveravgiften generelt og andre virkemidler som treffer grønn næringsutvikling og legemiddelproduksjon i vårt distrikt.
3. Vi ønsker velkommen en satsing på mer fleksibilitet i bosted for statlige arbeidsplasser, og styrke kompetansemiljøer innenfor helse, jord- og skogbruk og beredskap i Elverum.

